

[Kirkeministeren]

enkelte institutioner og i arbejdsgruppen. Tværtimod har filosofien været at høre dem tydeligere, end det efter min opfattelse sker i dag.

Jeg blev også spurgt om, da forslaget er neutralt i forhold til, om jeg så må sige den økonomiske balance mellem stat og kirke: Giver dette lovforslag så indirekte folkekirken øgede muligheder på andre områder? Svaret på det spørgsmål er ja. Jeg mener, det gør det. Det er vigtigt, at vi fastholder balancen. Det mener jeg også var en forudsætning for Folketingets vedtagelse af økonomiloven i 1984 – lad os ikke pille ved det – men det skulle give præcis de muligheder, som fru Tove Lindbo Larsen nævnte. Det råb om flere præstestillinger, som der er i bestemte områder, mener jeg, at vi i hvert fald kan hjælpe med at få løst ad denne vej.

Må jeg sige om bemyndigelserne – det er først og fremmest et svar til fru Inger Harms og til hr. Larsen-Ledet – at vi om nødvendigt må drøfte dem, og det er jeg klar til i Folketingets Kirkeudvalg. Jeg kan i hvert fald sige til fru Inger Harms, at meningen ikke har været, at bemyndigelserne skulle have et sådant omfang, at Folketinget skulle holdes uden for indflydelse. Fru Inger Harms spurgte, om jeg var blevet klogere. Det kan jeg dementere, det er jeg ikke, men jeg er klar til at tage ved lære af belæring i Folketingets Kirkeudvalg, hvis bemyndigelserne er for omfattende. De er lavet, som de er lavet, for at gøre det lettere, men vi skal selvfølgelig finde balancen mellem de to ting.

Det hænger også sammen med svaret på det andet spørgsmål, nemlig: Er det ikke ordfyldt, når vi hævder, at det er en forenkling og en afbureaukratisering? Bliver det ikke værre af det her? Jeg kan sige, at det har ikke været tanken, og jeg tror heller ikke på det. Man kan ikke lave organer, der beskæftiger sig med uddannelsesvirksomhed – det er der andre der har påpeget – uden at tage de relevante personer med ind i drøftelsen, og det kan man selvfølgelig kalde mere bureaukrati. Det er i hvert fald mere indflydelse, og det er også meningen.

Jeg vil med de bemærkninger se frem til en udvalgsbehandling og stille mig til disposition for at svare på de spørgsmål, jeg ikke har besvaret nu, og som jeg med føje ikke har besvaret, fordi jeg tror, de egner sig til en udvalgsdrøftelse. Jeg vil endnu en gang slå fast, at der i det fremsatte forslag ikke er noget ønske om at ændre den uddannelse eller efteruddannelse, som

foregår i dag, men at modernisere og gøre den endnu mere målrettet til, at de mennesker, der gennemgår den, kan være præster på fornuftig vis i den danske folkekirke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 138:

Forslag til lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).
(Fremsat 17/1 90).

Lovforslaget satte til forhandling.

*Forhandling***Grete Schødt (S):**

Dette lovforslag er et led i moderniseringen af den kirkelige lovgivning. Med lovforslaget samles de gældende regler om ansættelse ved og i folkekirken i én lov.

Forud for lovforslaget er gennemført et udvalgsarbejde, hvor repræsentanter for de mange faggrupper og for det folkelige element i kirken, menighedsrådsmedlemmerne, har drøftet forholdene og afgivet en betænkning om sagen.

I Socialdemokratiet er vi umiddelbart positivt indstillet over for lovforslaget. Naturligvis har vi nogle spørgsmål, vi gerne vil have belyst nærmere i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Et af dem vil jeg nævne her, og det er spørgsmålet om løsning af det problem, der kan opstå, hvis der opstår uoverensstemmelser mellem en præst og et menighedsråd og menigheden i et sogn. Jeg går ud fra, at tjenestemandslovens § 43 fortsat vil gælde i et sådant tilfælde, men jeg må undre mig over, at der netop i dette tilfælde

[Grete Schødt]

ikke er en henvisning til tjenstemandsloven i dette lovforslag. I mange andre tilfælde henviser man til tjenstemandslovens regler.

Et andet spørgsmål, som vi også meget gerne vil drøfte nærmere, er spørgsmålet om institutionspræster, der alene er ansat på en institution. Det er en overvejelse værd, om det er hensigtsmæssigt fortsat at bevare denne ansættelsesform, eller om man bør kombinere institutionsansættelsen med en ansættelse i et sogn. Her tænker jeg specielt på ansættelse alene som præst på et sygehus.

Disse og andre emner kan vi se nærmere på i udvalget, så vi sikrer et sammenhængende regelsæt, der kan virke i alle tilfælde.

Jeg vil på Socialdemokratiets vegne gerne give tilsagn om vores medvirken til en hurtig og positiv udvalgsbehandling.

Elsie Theill Sørensen (KF):

Da mit partis ordfører, fru Merete Aarup, ikke kan være til stede i salen, skal jeg på hendes vegne sige følgende:

Den konservative gruppe er tilfreds med, at kirkeministeren har fremsat lovforslag om en forenkling og modernisering af ansættelser i folkekirken. Alle personalegrupper inden for folkekirken, lige fra domprovst til graver, samles nu i én ansættelseslov. Forud for lovforslaget har der været udvalgsarbejder, hvor biskopper, menighedsrådsmedlemmer og forhandlingsberettigede faglige organisationer har været repræsenteret.

I en tid, hvor flere og flere opgaver lægges ud, er vi godt tilfredse med, at menighedsrådenes indstillingsret angående sognepræster er præciseret i bemærkningerne. Her tænker jeg især på, at ministeren er bundet til at udnævne den ansøger, der er indstillet med alle stemmer, og at ministeren ikke kan udnævne en ansøger, der ikke er indstillet.

Jeg mener, det er uhyre vigtigt, at menighedsrådene har reel indflydelse på ansættelse af den præst, der skal tilknyttes sognets kirke, varetage kirkens indre liv og sognets liv sammen med menighedsrådet. Vi finder det positivt, at det nu bliver lovfæstet, hvordan menighedsrådene kan medvirke og få indflydelse ved ansættelse af hjælpepræster.

Vi anbefaler lovforslaget til velvillig behandling i udvalget.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Også i SF er vi godt tilfreds med, at Folketinget snart er ved vejs ende med systematiseringen og sammenskrivningen af den kirkelige lovgivning. Jeg finder, at ministeriet skal have ros for den sproglige opstramning, som er foretaget. Blot et lille eksempel: § 12, der afløser den gamle kåringsparagraf, § 42, der faktisk i loven fra 1922 fylder 1½ tætskrevet spalte.

Jeg er også efter diskussionen op til forslaget fremsættelse tilfreds med det, der ikke er der. Her tænker jeg på prøveansættelser, særlige, skal jeg kalde dem provstesogne, og hvad man næsten kunne kalde flyvende præster med hele folkekirken som ansættelsesområde. Prøveansættelser ville, tror jeg, ikke mindske antallet af kendte præstesager på grund af gemytternes uoverensstemmelse, idet de som oftest opstår efter flere eller endog mange års manglende samarbejde. Den eneste model for at imødegå disse situationer ville være åremålsansættelser.

Hele folkekirkeordningen baserer sig på en sogneordning. Derfor er det godt at fastholde, at alle præster i et givet provsti kan søge provstestilling uden at forlade det sogn, som de måske har arbejdet godt i i mange år.

Derimod kunne jeg godt have tænkt mig en eller anden form for, skal jeg sige brugerindflydelse her. Det ville måske være værd at overveje, om præster og menighedsråd burde have en indflydelse på, hvem der blev deres nærmeste foresatte, hvilket for menighedsrådenes vedkommende ville betyde meget økonomisk set. Jeg ved godt, at noget i den retning blev forsøgt for nogle år siden, og at erfaringerne ikke var helt heldige, men det burde ikke forhindre enhver form for demokratisering af provstestillingerne.

Vedrørende præsters arbejde ved institutioner m.m. går jeg ud fra som givet, at ministeren tager hensyn til både sogn og institution.

Hvis man ser på forslaget paragraffer vedrørende kirke- og kirkegårdsfunktionærer, synes jeg, det er godt at få lovfæstet menighedsrådenes ansættelseskompetence i forhold til disse personalegrupper. Det er samtidig et område, hvor jeg finder, at det er godt, at den tryghed, der ligger i ansættelsen ifølge tjenstemandslovens regler vedrørende uansøgt afsked, lander på ministerens bord. Men det ville have været ønskværdigt, om den store gruppe af ansatte på

[Hanne Thanning Jacobsen]

tjenestemandslignende vilkår også havde fået en bedre retstilstand, således at der bliver taget højde for vilkårlighed i afskedigelsessager. Det mener jeg vi bør se på i udvalgsarbejdet.

Både jeg og mit partis ordfører på den forrige lov, fru Inger Harms, har antydnet SF's generelle modstand mod ministerbeføjelser. Et af de steder, hvor jeg finder det helt urimeligt med en sådan bemyndigelse i stedet for faste regler i loven, er i spørgsmålet om præsters efteruddannelse. Jeg synes ikke, det er acceptabelt, at kravet om praktisk uddannelse på Pastorseminariet og efteruddannelse på Præstehøjskolen er et spørgsmål om bemyndigelse. Hvis jeg tænker lidt ondsindet, kunne jeg forestille mig en kirkeminister, der med besparelser for øje fjernede kravene om, at præster får et minimum af praktisk forberedelse til præstearbejdet, og det anser jeg for særdeles betænkeligt, men det er selvfølgelig ikke noget, den nuværende kirkeminister kunne finde på.

Jeg har en række spørgsmål, som jeg vil rejse under udvalgsarbejdet. Vi vil i SF med vanligt gåpåmod gå positivt ind i det.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Dette andet forslag fra kirkeministeren tilstræber i lighed med det forrige forslag at fremme moderniseringen af de organisatoriske forhold i folkekirken. Folkekirken som institution har nu fået tilvejebragt et samlet lovgrundlag for de regler, der gælder alle former for ansættelse inden for folkekirken. Bispevalg er dog undtaget.

De fleste af reglerne er blot en videreførelse af moderniseringen af gældende praksis, hvorfor jeg ikke vil knytte særlige bemærkninger til dem.

Det egentlig nye er, at de nu er samlet i én lov, hvad der jo letter overskueligheden for brugerne af reglerne i det daglige. En sådan sammenlægning er ifølge betænkningen skønnet nødvendig, og det vil vi i Venstre gerne støtte.

Med disse bemærkninger tilslutter Venstre sig lovforslaget.

Køpke Christensen (FP):

I det store og hele er vi i Fremskridtspartiet positive over for dette lovforslag.

I den skriftlige fremsættelse står der dog bl.a., at menighedsrådene samtidig skal forplig-

tes til at etablere tjenesteboliger. Det står i øvrigt også i bemærkningerne til kapitel 7, § 18. Med alle de kirker, vi har i Danmark, er vi af den opfattelse, at der ikke er økonomisk baggrund for dette.

Vi har fra Fremskridtspartiets side som sagt en del betænkeligheder, og vi vil i udvalget arbejde positivt videre med forslaget.

Larsen-Ledet (RV):

Lovforslaget tilsigter en modernisering af den kirkelige lovgivning, og at der skabes mere enkle og overskuelige regler for ansættelse i en række forskellige stillinger i folkekirken.

Kapitel 1 omhandler ansættelsesbetingelser og uddannelseskraft ved præstestillinger.

Kapitel 2 indeholder regler for menighedsrådenes medvirken og kirkeministerens kompetence ved ansættelser i præstestillinger. Vi bør være opmærksomme på, at kirkeministeren får en større bemyndigelse til at fastsætte de administrative regler vedrørende menighedsrådenes afgivelse af indstilling. Ligeledes har vi registreret, at kirkeministerens kompetence begrænses ved ansættelse i pastorater, hvor der kun er normeret én sognepræst.

Kapitlerne 3, 4 og 6 er stort set identiske med gældende regler, medens der i kapitel 5 fastlægges regler for ansættelse og afskedigelse i stillinger som kirke- og kirkegårdsfunktionærer.

Kapitel 7 indeholder særlige regler om præsters ansættelsesforhold: tjenestebolig, medhjælp til konfirmationsundervisning og præsters tjenesteboligpligt, og menighedsrådene forpligtes til at etablere tjenestebolig.

Der vil nu kunne afholdes udgifter til det arbejde, der udføres af forskellige personer, der har forskellige opgaver inden for kirkelige institutioner eller andre institutioner.

I kapitel 8, der stort set svarer til den pågældende ret på området, overføres der en bestemmelse fra menighedsrådsloven om, at det er et menighedsråds pligt at høre en kirkegårdsfunktionær i sager, der vedrører dennes ansættelsesforhold.

Lovforslaget opfatter vi som udtryk for ønsket om en modernisering og tilpasning af gældende lov, og kirkeministeren kan regne med radikal støtte.

Jette Pors (CD):

Også i dette lovforslag inviteres der til en

[Jette Pors]

ajourføring og modernisering af flere regelsæt, og det har vi i princippet ikke noget at indvende imod.

Den øgede ministerbeføjelse i ansættelses- og afskedigelsesproceduren gør mig lidt urolig. Jeg kan ikke helt gennemskue, hvad der gemmer sig bag det, og derfor vil jeg specielt følge dette i udvalgsarbejdet.

For nærværende kan jeg med dette lille forbehold tilkendegive velvilje over for lovforslagets hurtige og forhåbentlig smertefri vej til anden behandling og vedtagelse i Folketinget.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Også Kristeligt Folkeparti hilser med tilfredshed, at man søger at samle så mange love som muligt i én, når det vedrører samme område, og det vigtigste i denne lovgivning er jo, at man nu får det samlet.

Vi er meget positive over for forslaget, men der er lige nogle ting, som vi gerne vil have svar på i dag eller i udvalget.

Det drejer sig om missionærer, der har fungeret som præster i en menighed i Afrika, Indien eller et eller andet sted og kommer hjem. Har de efter 7 år stadig væk mulighed for at få ansættelse?

Et andet problem, vi gerne vil have lidt nærmere undersøgt og snakket om, er kombinationen af institutionspræst og præst i en menighed. Vi ønsker, at man dér prøver at få talt så meget sammen, at der ikke opstår strid imellem institution og menighed om en præst, men at man ligesom finder sammen om kombinationen. Det synes vi er meget vigtigt.

Vi vil også godt nævne de kirker, hvor der er flere præster. Vi synes, det er godt, at man dér prøver på at sikre, at mindretallene også bliver betjent.

Vi tilsiger i hvert fald en positiv udvalgsbehandling og håber, at vi kan få et godt forslag ud af det til gavn for vores folkekirke.

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

Jeg siger tak for de faldne bemærkninger. Det var ved dette lovforslag ikke muligt at skimte noget parti, der ikke ville gå ind i positive drøftelser om dets videre skæbne, og det siger jeg tak for.

Jeg har lyst til at gøre nogle ganske få bemærkninger og vil gerne først sige en lille bitte smule om de ting, som ikke er med i lovforsla-

get. Et par af ordførerne påpegede det og efterlyste det delvis. Der er i hvert fald fire hovedtemaer, som er med i betænkningen, men som ikke er med i lovforslaget.

Det er for det første spørgsmålet om de faste provstestillinger. Høringssvarene, efter at betænkningen og det første udkast til lovforslaget var ude, advarer klart imod, at vi beskæftiger os yderligere med begrebet de faste provstestillinger, og jeg er enig i høringssvarene. Der kommer derfor ikke noget forslag om provstestillinger knyttet til faste sogne fra min side, og det forstår jeg der er tilslutning til.

Det andet tema, som ikke er med i lovforslaget, er spørgsmålet om prøveansættelse for præster. Også her er høringssvarene temmelig entydige og efterlader det indtryk, at skulle vi komme med et sådant forslag, ville det støde på store vanskeligheder, og jeg kommer derfor ikke med forslaget.

Men så er der to andre temaer, som ikke er med i lovforslaget, men som var med i betænkningen, og som jeg vender tilbage til siden. Det drejer sig for det første om det af fru Grete Schødt's nævnte om § 43, den såkaldte dybe uoverensstemmelse mellem præst og menighed. Den paragraf foreslår ansættelsesudvalget ophævet. Hvorfor er det så ikke med i dette lovforslag? Det er det ikke, fordi det er en paragraf i tjenestemandsløven, og vi kommer tilbage til denne sag, når vi har hørt de involverede juridiske instanser, som skal høres i den slags sager.

Det gør vi også for så vidt angår spørgsmålet om det fjerde tema, som ikke er med, nemlig spørgsmålet om provsteretterne og deres beståen eller ikkebeståen. De to temaer vil vi siden komme tilbage til.

Derudover har jeg såmænd ikke andre bemærkninger at gøre end at sige om institutionspræster, at det helt almindelige jo er en kombination af sogn og institution, hvad enten det nu er et fængsel, et sygehus, eller hvad det nu kan være. Personlig tror jeg, at vi skal fastholde kombinationen. Jeg tror, det er vigtigt, at en præst både kan føle sig knyttet til en institution og til et sogn, selv om jeg erkender, at der så meget let opstår balanceproblemer om arbejdsindsatsen det ene eller det andet sted. Jeg er klar til at drøfte det nærmere med Kirkeudvalget om nødvendigt.

Med hensyn til bemyndigelserne, som ikke mindst fru Hanne Thanning Jacobsen har set

[Kirkeministeren]

interesseret på, vil jeg sige, at jeg, som jeg sagde til fru Inger Harms ved det tidligere lovforslag, intet som helst ønske har om at fratage Folketinget indflydelse på de ting, Folketinget skal have indflydelse på.

Jeg må måske om det konkrete, nemlig fastsættelsen af spørgsmålet om præsternes uddannelse og efteruddannelse, som jeg så lige vender tilbage til, sige, at der som bekendt findes en kongelig anordning, som er forudsætningen for spørgsmålet om pastoralseminariernes funktion, hvoraf det klart fremgår, at uddannelse på pastoralseminarium er en forudsætning for at blive præst i folkekirken.

Jeg er klar til at se på spørgsmålet om de tjenestemandslignende vilkår.

I øvrigt skal jeg sige til fru Inger Stilling Pedersens spørgsmål om missionærer, der har fungeret et antal år, at der er ingen som helst planer om eller i lovforslaget nedfældet bemærkninger om at ændre på dette forhold.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkedvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. 127:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. med flere love.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 17/1 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Erling Olsen (S):**

Dette lovforslag er omfattende, det er vanskeligt at overskue, og det har betydelig række-

vidde. Derfor har det krav på at få en meget indgående udvalgsbehandling.

Hovedideen i forslaget er at tilpasse vores lovgivning om banker og sparekasser til fire EF-direktiver. Disse direktiver er minimumsdirektiver, således at forstå at de ikke stiller sig i vejen for, at vi i vores lovgivning opretholder krav, der er skrapere end dem, der findes i direktiverne. Og vores hovedindvending imod forslaget er, at regeringen efter vor mening i betænkelig grad nærmer sig disse minimumskrav. Det hænger jo nok også lidt sammen med en forskel i opfattelsen af, hvad en bank og en sparekasse er.

Banker og sparekasser har en dobbelt funktion: på den ene side er de erhvervsvirksomheder, der skal tjene penge i konkurrence med andre, på den anden side er de pengeinstitutter, som skal være med til at sikre et trygt og stabilt pengevæsen. Og det er de to funktioner, der skal afvejes over for hinanden i lovgivningen.

Vi mener, at regeringen har været lidt for tilbøjelig til at følge Bankforeningens ønsker om, at bankerne i overvejende grad bliver betragtet som erhvervsvirksomheder, mens vi vil være mere tilbøjelige til at lægge vægt på pengeinstitutfunktionen. Det kommer ganske tydeligt frem i det, man kalder solvenskravet, altså kravet til egenkapitalen i banker og sparekasser.

Se, anlægger man synspunktet, at det er en erhvervsvirksomhed, der skal tjene penge, så falder det i øjnene, at det er dyrere, lidt dyrere, at arbejde med egen kapital end med fremmed kapital, fordi egenkapitalen løber den største risiko; den må holde først for i tilfælde af tab. Derfor vil man være tilbøjelig til at sige: Så skal vi have de mindst mulige egenkapitalkrav, så skal vi bevæge os ned på minimumskraverne i direktivet.

Hvis man derimod i højere grad betragter banker og sparekasser som pengeinstitutter, der skal sikre trygheden, vil man mene, at det er en fordel at være velkonsolideret, og så vil man godt stille nogle strengere egenkapitalkrav.

Vi ønsker derfor at se på den væsentlige lempelse, der ligger i forslaget, og på, om den overgangsordning, som dette medfører, nu er tilstrækkelig lang, og om det i det hele taget er nødvendigt at gå ned på egenkapitaldirektivets minimumsgrænse.

Vi synes også, at der er grund til at se lidt på det, der kaldes accessorisk virksomhed, fordi